

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Вучэбна-метадычнае аб'яднанне па адукацыі
ў галіне культуры і мастацтваў

АРАНЖЫРОЎКА І ПЕРАЛАЖЭННЕ МУЗЫЧНЫХ ТВОРАЎ

Тыповая вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці

*1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках),
напрамкаў спецыяльнасці 1-17 03 01-01 Мастацтва эстрады
(інструментальная музыка),*

1-17 03 01-02 Мастацтва эстрады (камп'ютарная музыка),

1-17 03 01-03 Мастацтва эстрады (спевы),

1-17 03 01-06 Мастацтва эстрады (прадзюсарства)

Мінск
БДУКМ
2016

СКЛАДАЛЬНІКІ:

С. Г. Горын, старшы выкладчык кафедры мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»;

К. П. Станкевіч, выкладчык кафедры мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

кафедра мастацкай творчасці і прадзюсарства ўстановы адукацыі «Інстытут сучасных ведаў імя А. М. Шырокава»;

М. І. Берсан, дацэнт кафедры аркестравага дырыжыравання ўстановы адукацыі «Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі», народны артыст Беларусі

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ Ў ЯКАСЦІ ТЫПАВОЙ:

кафедрай мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 9 ад 19.05.2014 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 5 ад 18.06.2014 г.);

навукова-метадычным саветам па мастацтве музыкі вучэбна-метадычнага аб'яднання па адукацыі ў галіне культуры і мастацтваў (пратакол № 20 ад 15.09.2014 г.)

Адказны за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч

Адказныя за выпуск: К. П. Станкевіч, С. Г. Горын

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Тыпавая вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў» распрацавана для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з патрабаваннямі адукацыйнага стандарту па спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках).

Вучэбная дысцыпліна «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў» з'яўляецца часткай цыкла музычна-тэарэтычных дысцыплін, наступнай ступенню навыкаў і ведаў, набыццё якіх дазваляе пераўтвараць арыгінальныя музычныя творы ў новыя формы музычнага ўвасаблення для розных складаў ансамбляў і аркестраў. Дадзеная дысцыпліна цесна ўзаемазвязана з такімі спецыяльнымі дысцыплінамі, як «Спецінструмент», «Камп'ютарная аранжыроўка», з раздзелаў «Гармонія» вучэбнай дысцыпліны «Тэорыя музыкі».

Працэс падрыхтоўкі спецыялістаў у межах дадзенай дысцыпліны накіраваны на авалоданне студэнтамі складам кампетэнцый, якія дазваляюць на высокім узроўні выконваць аранжыроўкі і пералажэнні музычных твораў для розных тыпаў эстрадных ансамбляў і аркестраў, на практыцы выкарыстоўваць асноўныя прынцыпы аранжыроўкі, а таксама вырашаць прафесійныя задачы ў далейшай творчай і педагогічнай дзейнасці.

Галоўная мэта вучэбнай дысцыпліны – набыць устойлівыя ўменні і навыкі стварэння музычных партытур для эстрадных ансамбляў і аркестраў розных складаў.

Галоўнымі задачамі вучэбнай дысцыпліны з'яўляюцца:

– пашырыць веды аб інструментарыі эстрадных ансамбляў і аркестраў з мэтай выкарыстання сродкаў выразнасці музычных інструментаў пры стварэнні партытур;

– умець прымяняць асноўныя прынцыпы аранжыроўкі, выкарыстоўваючы інструментарый рытм-групы, эстраднага ансамбля, біг-бэнда, струннага, камернага і эстрадна-сімфанічнага аркестраў;

– авалодаць прынцыпамі пабудовы акордавай, гамафонна-гарманічнай, поліфанічнай і іншых відаў фактур;

– засвоіць асаблівасці музычных стыляў і жанраў джазавай, рок- і поп-музыкі.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен *ведаць*:

- прынцыпы стварэння партытуры для эстрадных ансамбляў і аркестраў розных складаў, акустычныя і мастацкія магчымасці музычных інструментаў;

- прынцыпы пабудовы акордавай, гамафонна-гарманічнай і поліфанічнай фактуры;

- асаблівасці музычных стыляў і жанраў джазавай, рок- і поп-музыкі, якія выкарыстоўваюцца пры аранжыроўцы музычных твораў;

- канстанты музычных форм, якія выкарыстоўваюцца пры стварэнні аранжыроўкі музычных твораў;

умець:

- выкарыстоўваць асноўныя прынцыпы аранжыроўкі і пералажэння музычных твораў для розных складаў ансамбляў і эстрадных аркестраў на прафесійным узроўні;

- арыентавацца ў стылявых напрамках сучаснай музычнай культуры, а таксама выкарыстоўваць асаблівасці музычных стыляў і жанраў у аранжыроўках твораў беларускіх і замежных кампазітараў;

- выкарыстоўваць музычныя формы розных жанраў джазавай, рок- і поп-музыкі;

- самастойна працаваць над творам у працэсе стварэння аранжыроўкі;

валодаць:

- прынцыпамі стварэння партытуры для эстрадных ансамбляў і аркестраў розных складаў;

- стылістычнымі прыёмамі стварэння аранжыровак музычных твораў розных жанраў і форм джазавай, рок- і поп-музыкі.

У межах вывучэння дысцыпліны «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў» прадугледжана абавязковае стварэнне партытур, у якіх студэнт фіксуе вынік засваення і творчага выкарыстання пройдзенага матэрыялу.

Пры выкладанні дадзенай дысцыпліны выкарыстоўваюцца наступныя тэхналогіі навучання: інфармацыйныя, эўрыстычныя, эмацыянальна-мастацкія, асабова арыентаваныя, тлумачальна-ілюстрацыйныя, творчыя, камп'ютарнае навучанне.

Засваенне адукацыйнай праграмы па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках) павінна забяспечыць фарміраванне наступных груп кампетэнцый.

Акадэмічныя кампетэнцыі:

АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэхнічныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-5. Быць здольным параджаць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).

АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем.

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

АК-9. Умець вучыцца, самастойна павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

Сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

САК-6. Умець працаваць у калектыве.

Прафесійныя кампетэнцыі:

ПК-1. Удзельнічаць у якасці артыста, прадзюсара эстрадных калектываў (тэатральных, музычных) розных творчых напрамкаў.

ПК-3. Ствараць і выконваць праграмы з рознахарактарных твораў у розных формах, жанрах і стылях акадэмічнай, джазавай, рок- і поп-музыкі.

ПК-4. Ствараць камп'ютарныя аранжыроўкі музычных твораў у розных формах, жанрах і стылях акадэмічнай, джазавай, рок- і поп-музыкі для музычных калектываў розных творчых кірункаў.

ПК-5. Фарміраваць мастацкі рэпертуар, распрацоўваць сцэнарыі.

ПК-6. Рыхтаваць творчыя выступленні мастацкіх калектываў і весці канцэртную работу ў рэгіёне і за яго межамі.

ПК-8. Выкладаць спецыяльныя дысцыпліны, вывучаць перадавы педагогічны і выканальніцкі вопыт, творча карыстацца ім у сваёй педагогічнай дзейнасці.

ПК-12. Выкарыстоўваць сучасныя метадыкі і тэхнічныя сродкі навучання.

ПК-13. Рыхтаваць і ажыццяўляць справаздачныя заняткі па вучэбнай дысцыпліне ў форме акадэмічных канцэртаў, творчых паказаў.

ПК-15. Удасканалваць сваё педагогічнае майстэрства.

ПК-23. Ужываць новыя інавацыйныя тэхналогіі навучання, мультымедычныя тэхналогіі, электронныя падручнікі.

ПК-24. Распрацоўваць методыкі навучання па спецыяльных дысцыплінах, вучэбныя праграмы, вучэбна-метадычныя комплексы і іншую вучэбную літаратуру.

На вывучэнне дысцыпліны «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў» максімальна прадугледжана 522 гадзіны.

Колькасць аўдыторных заняткаў размеркавана наступным чынам:

– для напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-01 Мастацтва эстрады (інструментальная музыка) – 122 аўдыторныя гадзіны (8 г. – лекцыі, 62 г. – практычныя заняткі, 52 г. – індывідуальныя заняткі); рэкамендаваная форма кантролю ведаў студэнтаў – залік, экзамены;

– для напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-02 Мастацтва эстрады (камп’ютарная музыка) – 310 аўдыторных гадзін (162 г. – практычныя заняткі, 148 г. – індывідуальныя заняткі); рэкамендаваная форма кантролю ведаў студэнтаў – залікі, экзамены;

– для напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-03 Мастацтва эстрады (спевы) – 64 аўдыторныя гадзіны (64 г. – практычныя заняткі); рэкамендаваная форма кантролю ведаў студэнтаў – залік;

– для напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-06 Мастацтва эстрады (прадзюсарства) – 94 аўдыторныя гадзіны (4 г. – лекцыі, 60 г. – практычныя заняткі, 30 г. – індывідуальныя заняткі); рэкамендаваная форма кантролю ведаў студэнтаў – залік.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

для напрамку спецыяльнасці

1-17 03 01-01 Мастацтва эстрады (інструментальная музыка)

Раздзелы, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		
	лекц.	практ.	інд.
Уводзіны	2		
Раздзел I. Агульная тэорыя аранжыроўкі			
<i>Тэма 1.</i> Асноўныя паняцці вучэбнай дысцыпліны. Класіфікацыя саставаў ансамбляў і аркестраў	2		
<i>Тэма 2.</i> Асноўныя прынцыпы афармлення ансамблевых і аркестравых партытур	2		
<i>Тэма 3.</i> Музычная фактура як сродак выразнасці		4	
<i>Тэма 4.</i> Асаблівасці перапрацоўкі фартэпіянай фактуры ў ансамблевую або аркестравую		4	
Раздзел II. Асноўныя прынцыпы і прыёмы ў аранжыроўцы для эстрадных ансамбляў			
<i>Тэма 5.</i> Асноўныя прыёмы выкладання фактурных элементаў у эстрадных ансамблях	2		
<i>Тэма 6.</i> Віды эстрадных ансамбляў. Спалучэнне духавых, струнных інструментаў у эстрадных ансамблях		4	
<i>Тэма 7.</i> Прынцыпы і прыёмы аранжыроўкі музычных твораў		4	
Раздзел III. Асаблівасці напісання фактурных элементаў для асобных аркестравых груп			
<i>Тэма 8.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп саксафонаў		2	
<i>Тэма 9.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп труб і трамбонаў		2	
<i>Тэма 10.</i> Асаблівасці і спосабы напісання партый для ўдарных інструментаў		2	
<i>Тэма 11.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў рытм-групы		2	
<i>Тэма 12.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў струннай групы		2	
Раздзел IV. Эстрадныя стылі, жанры, рытмы			
<i>Тэма 13.</i> Разнавіднасці стыляў і стылявых напрамкаў у эстраднай музыцы		2	
<i>Тэма 14.</i> Традыцыйныя жанры і рытмы. Джаз. Свінг. Балада		1	

<i>Тэма 15.</i> Блюз, рок-н-рол, бугі-вугі, блюз-рок, рытм-энд-блюз		1	
<i>Тэма 16.</i> Жанры лацінаамерыканскай музыкі		1	
<i>Тэма 17.</i> Кантры. Рэгей		1	
<i>Тэма 18.</i> Фанк. Дыска і сучасная танцавальная музыка		1	
<i>Тэма 19.</i> Рок-музыка. Ф'южн. Джаз-рок і рытмы камбінаваных стыляў		1	
Раздзел V. Аранжыроўка для малых, сярэдніх саставаў аркестраў і біг-бэнда			
<i>Тэма 20.</i> Малыя і сярэднія саставы эстрадных аркестраў		2	
<i>Тэма 21.</i> Гісторыя біг-бэнда. Стылістыка музыкі для біг-бэндаў		2	
<i>Тэма 22.</i> Асаблівасці напісання партытур для сучаснага біг-бэнда. Пабудова аркестравай вертыкалі ў партытуры для біг-бэнда		4	
Раздзел VI. Асаблівасці аранжыроўкі для эстрадна-сімфанічнага аркестра			
<i>Тэма 23.</i> Спалучэнне двух, трох, чатырох (і больш) струнных смычковых інструментаў у эстрадным аркестры. Струнны квартэт. Струнны аркестр		2	
<i>Тэма 24.</i> Характарыстыка эстрадна-сімфанічнага аркестра		2	
<i>Тэма 25.</i> Партытура для эстрадна-сімфанічнага аркестра. Функцыі і тэмбравае спалучэнне груп эстрадна-сімфанічнага аркестра		2	
<i>Тэма 26.</i> Пытанні балансу: аркестравая вертыкаль		2	
<i>Тэма 27.</i> Асаблівасці аранжыроўкі папулярнай песні для эстрадна-сімфанічнага аркестра		2	
Раздзел VII. Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для эстрадна-сімфанічнага аркестра			
<i>Тэма 28.</i> Вакальнае мастацтва. Асаблівасці выкарыстання розных вакальных саставаў у эстраднай музыцы і спосабы іх партытурнага запісу		4	
<i>Тэма 29.</i> Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для вакалу		4	
<i>Тэма 30.</i> Інструментальныя раздзелы вакальнага твора		2	
Раздзел VIII. Практычная аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў			
<i>Пытанне 31.</i> Практычная аранжыроўка			26
<i>Пытанне 32.</i> Практычнае пералажэнне музычнага твора			26
	8	62	52
Усяго...		122	

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН
для напрамку спецыяльнасці
1-17 03 01-02 Мастацтва эстрады (камп'ютарная музыка)

Раздзелы, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін	
	практ.	інд.
Уводзіны	2	
Раздзел I. Агульная тэорыя аранжыроўкі		
<i>Тэма 1.</i> Асноўныя паняцці вучэбнай дысцыпліны. Класіфікацыя саставаў ансамбляў і аркестраў	2	
<i>Тэма 2.</i> Асноўныя прынцыпы афармлення ансамблевых і аркестравых партытур	2	
<i>Тэма 3.</i> Музычная фактура як сродак выразнасці	6	
<i>Тэма 4.</i> Асаблівасці перапрацоўкі фартэпіянай фактуры ў ансамблеваю або аркестравую	6	
Раздзел II. Асноўныя прынцыпы і прыёмы ў аранжыроўцы для эстрадных ансамбляў		
<i>Тэма 5.</i> Асноўныя прыёмы выкладання фактурных элементаў у эстрадных ансамблях	6	
<i>Тэма 6.</i> Віды эстрадных ансамбляў. Спалучэнне духавых, струнных інструментаў у эстрадных ансамблях	8	
<i>Тэма 7.</i> Прынцыпы і прыёмы аранжыроўкі музычных твораў	8	
Раздзел III. Асаблівасці напісання фактурных элементаў для асобных аркестравых груп		
<i>Тэма 8.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп саксафонаў	6	
<i>Тэма 9.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп труб і трамбонаў	6	
<i>Тэма 10.</i> Асаблівасці і спосабы напісання партый для ўдарных інструментаў	6	
<i>Тэма 11.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў рытм-групы	6	
<i>Тэма 12.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў струннай групы	8	
Раздзел IV. Эстрадныя стылі, жанры, рытмы		
<i>Тэма 13.</i> Разнавіднасці стыляў і стылявых напрамкаў у эстраднай музыцы	2	
<i>Тэма 14.</i> Традыцыйныя жанры і рытмы. Джаз. Свінг. Балада	4	
<i>Тэма 15.</i> Блюз, рок-н-рол, бугі-вугі, блюз-рок, рытм-энд-блюз	4	

<i>Тэма 16.</i> Жанры лацінаамерыканскай музыкі	4	
<i>Тэма 17.</i> Кантры. Рэгей	4	
<i>Тэма 18.</i> Фанк. Дыска і сучасная танцавальная музыка	4	
<i>Тэма 19.</i> Рок-музыка. Ф'южн. Джаз-рок і рытмы камбінаваных стыляў	2	
Раздзел V. Аранжыроўка для малых, сярэдніх саставаў аркестраў і біг-бэнда		
<i>Тэма 20.</i> Малыя і сярэднія саставы эстрадных аркестраў	8	
<i>Тэма 21.</i> Гісторыя біг-бэнда. Стылістыка музыкі для біг-бэндаў	6	
<i>Тэма 22.</i> Асаблівасці напісання партытур для сучаснага біг-бэнда. Пабудова аркестравай вертыкалі ў партытуры для біг-бэнда	8	
Раздзел VI. Асаблівасці аранжыроўкі для эстрадна-сімфанічнага аркестра		
<i>Тэма 23.</i> Спалучэнне двух, трох, чатырох (і больш) струнных смычковых інструментаў у эстрадным аркестры. Струнны квартэт. Струнны аркестр	4	
<i>Тэма 24.</i> Характарыстыка эстрадна-сімфанічнага аркестра	4	
<i>Тэма 25.</i> Партытура для эстрадна-сімфанічнага аркестра. Функцыі і тэмбравае спалучэнне груп эстрадна-сімфанічнага аркестра	6	
<i>Тэма 26.</i> Пытанні балансу: аркестравая вертыкаль	4	
<i>Тэма 27.</i> Асаблівасці аранжыроўкі папулярнай песні для эстрадна-сімфанічнага аркестра	4	
Раздзел VII. Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для эстрадна-сімфанічнага аркестра		
<i>Тэма 28.</i> Вакальнае мастацтва. Асаблівасці выкарыстання розных вакальных саставаў у эстраднай музыцы і спосабы іх партытурнага запісу	8	
<i>Тэма 29.</i> Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для вакалу	8	
<i>Тэма 30.</i> Інструментальныя раздзелы вакальнага твора	6	
Раздзел VIII. Практычная аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў		
<i>Пытанне 31.</i> Практычная аранжыроўка		74
<i>Пытанне 32.</i> Практычнае пералажэнне музычнага твора		74
	162	148
Усяго...		310

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН
для напрамку спецыяльнасці
1-17 03 01-03 Мастацтва эстрады (спевы)

Раздзелы, тэмы	Колькасць практычных гадзін
Уводзіны	2
Раздзел I. Агульная тэорыя аранжыроўкі	
<i>Тэма 1.</i> Асноўныя паняцці вучэбнай дысцыпліны. Класіфікацыя саставаў ансамбляў і аркестраў	1
<i>Тэма 2.</i> Асноўныя прынцыпы афармлення ансамблевых і аркестравых партытур	1
<i>Тэма 3.</i> Музычная фактура як сродак выразнасці	2
<i>Тэма 4.</i> Асаблівасці перапрацоўкі фартэпіяаннай фактуры ў ансамблевую або аркестравую	2
Раздзел II. Асноўныя прынцыпы і прыёмы ў аранжыроўцы для эстрадных ансамбляў	
<i>Тэма 5.</i> Асноўныя прыёмы выкладання фактурных элементаў у эстрадных ансамблях	2
<i>Тэма 6.</i> Віды эстрадных ансамбляў. Спалучэнне духавых, струнных інструментаў у эстрадных ансамблях	2
<i>Тэма 7.</i> Прынцыпы і прыёмы аранжыроўкі музычных твораў	2
Раздзел III. Асаблівасці напісання фактурных элементаў для асобных аркестравых груп	
<i>Тэма 8.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп саксафонаў	1
<i>Тэма 9.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп труб і трамбонаў	1
<i>Тэма 10.</i> Асаблівасці і спосабы напісання партый для ўдарных інструментаў	1
<i>Тэма 11.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў рытм-групы	0,5
<i>Тэма 12.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў струннай групы	0,5
Раздзел IV. Эстрадныя стылі, жанры, рытмы	
<i>Тэма 13.</i> Разнавіднасці стыляў і стылявых напрамкаў у эстраднай музыцы	2
<i>Тэма 14.</i> Традыцыйныя жанры і рытмы. Джаз. Свінг. Балада	1
<i>Тэма 15.</i> Блюз, рок-н-рол, бугі-вугі, блюз-рок, рытм-энд-блюз	1

<i>Тэма 16.</i> Жанры лацінаамерыканскай музыкі	1
<i>Тэма 17.</i> Кантры. Рэгей	1
<i>Тэма 18.</i> Фанк. Дыска і сучасная танцавальная музыка	1
<i>Тэма 19.</i> Рок-музыка. Ф'южн. Джаз-рок і рытмы камбінаваных стыляў	1
Раздзел V. Аранжыроўка для малых, сярэдніх саставаў аркестраў і біг-бэнда	
<i>Тэма 20.</i> Малыя і сярэднія саставы эстрадных аркестраў	2
<i>Тэма 21.</i> Гісторыя біг-бэнда. Стылістыка музыкі для біг-бэндаў	1
<i>Тэма 22.</i> Асаблівасці напісання партытур для сучаснага біг-бэнда. Пабудова аркестравай вертыкалі ў партытуры для біг-бэнда	1
Раздзел VI. Асаблівасці аранжыроўкі для эстрадна-сімфанічнага аркестра	
<i>Тэма 23.</i> Спалучэнне двух, трох, чатырох (і больш) струнных смычковых інструментаў у эстрадным аркестры. Струнны квартэт. Струнны аркестр	1
<i>Тэма 24.</i> Характарыстыка эстрадна-сімфанічнага аркестра	1
<i>Тэма 25.</i> Партытура для эстрадна-сімфанічнага аркестра. Функцыі і тэмбравае спалучэнне груп эстрадна-сімфанічнага аркестра	1
<i>Тэма 26.</i> Пытанні балансу: аркестравая вертыкаль	2
<i>Тэма 27.</i> Асаблівасці аранжыроўкі папулярнай песні для эстрадна-сімфанічнага аркестра	1
Раздзел VII. Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для эстрадна-сімфанічнага аркестра	
<i>Тэма 28.</i> Вакальнае мастацтва. Асаблівасці выкарыстання розных вакальных саставаў у эстраднай музыцы і спосабы іх партытурнага запісу	2
<i>Тэма 29.</i> Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для вакалу	1
<i>Тэма 30.</i> Інструментальныя раздзелы вакальнага твора	1
Раздзел VIII. Практычная аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў	
<i>Пытанне 31.</i> Практычная аранжыроўка	12
<i>Пытанне 32.</i> Практычнае пералажэнне музычнага твора	12
Усяго...	64

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН
для напрамку спецыяльнасці
1-17 03 01-06 Мастацтва эстрады (прадзюсарства)

Раздзелы, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		
	лекц.	практ.	інд.
Уводзіны	2		
Раздзел I. Агульная тэорыя аранжыроўкі			
<i>Тэма 1.</i> Асноўныя паняцці вучэбнай дысцыпліны. Класіфікацыя саставаў ансамбляў і аркестраў	2		
<i>Тэма 2.</i> Асноўныя прынцыпы афармлення ансамблевых і аркестравых партытур		2	
<i>Тэма 3.</i> Музычная фактура як сродак выразнасці		2	
<i>Тэма 4.</i> Асаблівасці перапрацоўкі фартэпіянай фактуры ў ансамблеваю або аркестравую		4	
Раздзел II. Асноўныя прынцыпы і прыёмы ў аранжыроўцы для эстрадных ансамбляў			
<i>Тэма 5.</i> Асноўныя прыёмы выкладання фактурных элементаў у эстрадных ансамблях		2	
<i>Тэма 6.</i> Віды эстрадных ансамбляў. Спалучэнне духавых, струнных інструментаў у эстрадных ансамблях		2	
<i>Тэма 7.</i> Прынцыпы і прыёмы аранжыроўкі музычных твораў		2	
Раздзел III. Асаблівасці напісання фактурных элементаў для асобных аркестравых груп			
<i>Тэма 8.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп саксафонаў		2	
<i>Тэма 9.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для груп труб і трамбонаў		2	
<i>Тэма 10.</i> Асаблівасці і спосабы напісання партый для ўдарных інструментаў		2	
<i>Тэма 11.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў рытм-групы		2	
<i>Тэма 12.</i> Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў струннай групы		2	
Раздзел IV. Эстрадныя стылі, жанры, рытмы			
<i>Тэма 13.</i> Разнавіднасці стыляў і стылявых напрамкаў у эстраднай музыцы		2	

<i>Тэма 14.</i> Традыцыйныя жанры і рытмы. Джаз. Свінг. Балада		1	
<i>Тэма 15.</i> Блюз, рок-н-рол, бугі-вугі, блюз-рок, рытм-энд-блюз		1	
<i>Тэма 16.</i> Жанры лацінаамерыканскай музыкі		1	
<i>Тэма 17.</i> Кантры. Рэгей		1	
<i>Тэма 18.</i> Фанк. Дыска і сучасная танцавальная музыка		1	
<i>Тэма 19.</i> Рок-музыка. Ф'южн. Джаз-рок і рытмы камбінаваных стыляў		1	
Раздзел V. Аранжыроўка для малых, сярэдніх саставаў аркестраў і біг-бэнда			
<i>Тэма 20.</i> Малыя і сярэднія саставы эстрадных аркестраў		4	
<i>Тэма 21.</i> Гісторыя біг-бэнда. Стылістыка музыкі для біг-бэндаў		2	
<i>Тэма 22.</i> Асаблівасці напісання партытур для сучаснага біг-бэнда. Пабудова аркестравай вертыкалі ў партытуры для біг-бэнда		2	
Раздзел VI. Асаблівасці аранжыроўкі для эстрадна-сімфанічнага аркестра			
<i>Тэма 23.</i> Спалучэнне двух, трох, чатырох (і больш) струнных смычковых інструментаў у эстрадным аркестры. Струнны квартэт. Струнны аркестр		2	
<i>Тэма 24.</i> Характарыстыка эстрадна-сімфанічнага аркестра		2	
<i>Тэма 25.</i> Партытура для эстрадна-сімфанічнага аркестра. Функцыі і тэмбравае спалучэнне груп эстрадна-сімфанічнага аркестра		2	
<i>Тэма 26.</i> Пытанні балансу: аркестравая вертыкаль		2	
<i>Тэма 27.</i> Асаблівасці аранжыроўкі папулярнай песні для эстрадна-сімфанічнага аркестра		2	
Раздзел VII. Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для эстрадна-сімфанічнага аркестра			
<i>Тэма 28.</i> Вакальнае мастацтва. Асаблівасці выкарыстання розных вакальных саставаў у эстраднай музыцы і спосабы іх партытурнага запісу		4	
<i>Тэма 29.</i> Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для вакалу		4	

<i>Тэма 30.</i> Інструментальныя раздзелы вакальнага твора		2	
Раздзел VIII. Практычная аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў			
<i>Пытанне 31.</i> Практычная аранжыроўка			15
<i>Пытанне 32.</i> Практычнае пералажэнне музычнага твора			15
	4	60	30
Усяго...		94	

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Мэты, задачы, асноўныя паняцці і тэрміны курса «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў». Аранжыроўка як від музычнай творчасці. Абагульненне ведаў і навыкаў па тэорыі музыкі, інструментазнаўстве, гармоніі, аналізе музычных форм, поліфаніі. Узаемасувязь з класамі сольнага, ансамблевага і аркестравага выканання. Атрыманне студэнтамі неабходных ведаў і навыкаў для стварэння аранжыровак і пералажэння музычных твораў пры выкарыстанні клавіраў, дырэкцыёнаў, партытур і фанаграм.

Раздзел I. Агульная тэорыя аранжыроўкі

Тэма 1. Асноўныя паняцці вучэбнай дысцыпліны.

Класіфікацыя саставаў ансамбляў і аркестраў

Тэрміны «інструментоўка», «аркестроўка», «аранжыроўка», «апрацоўка», «пералажэнне» і «транскрыпцыя». Партытура, дырэкцыён, клавір, аркестравая партыя.

Інструментальныя, вакальныя і вакальна-інструментальныя саставы. Біг-бэнд, эстрадна-сімфанічныя, сімфанічныя, духавыя і іншыя аркестры, аркестры народных інструментаў. Вакальныя гурты. Вакальна-інструментальныя ансамблі. Хор. Стылі, стылявыя напрамкі і жанры.

Тэма 2. Асноўныя прынцыпы афармлення ансамблевых і аркестравых партытур

Асноўныя прынцыпы сістэмы партытурнага запісу для музычных саставаў ад малых ансамбляў да вялікіх аркестраў. Правілы графічнага афармлення партытуры. Сістэма акалад, тактавыя рысы, афармленне загаловаў, тэкставых надпісаў, штрыхавых і дынамічных падрабязнасцей нотнага тэксту. Знакі скарачэння нотнага пісьма. Асноўныя патрабаванні да выпіскі асобных інструментальных і вакальных партый, аркестратычнасць партытуры.

Тэма 3. Музыкальная фактура як сродак выразнасці

Драматургічная роля музыкальнай фактуры. Тыпы выкладання музыкальнай фактуры: манадыйны, поліфанічны, гамафонна-гарманічны, акордавы. Функцыі музыкальнай фактуры (мелодыя, гармонія, педаль, фігурацыі, дубліроўка, падгалосак, кантрапункт, бас).

Тэма 4. Асаблівасці перапрацоўкі фартэпіяаннай фактуры ў ансамблеваю або аркестравую

Асаблівасці выкладання фартэпіяаннай фактуры і спецыфічных фартэпіяаннах прыёмаў выканальніцтва, спосабы пералажэння іх у ансамблевай або аркестравай фактуры. Характэрныя асаблівасці пераасэнсавання фартэпіяаннай фактуры. Перадача мастацкай выявы арыгінала ансамблевымі або аркестравымі сродкамі. Характэрныя асаблівасці выкладання аркестравай фактуры. Тэмбравае размежаванне розных аркестравых функцый. Тэмбравае падабенства сімвалаў, якія адносяцца да адзінай аркестравай функцыі.

Раздзел II. Асноўныя прынцыпы і прыёмы ў аранжыроўцы для эстрадных ансамбляў

Тэма 5. Асноўныя прыёмы выкладання фактурных элементаў у эстрадных ансамблях

Асноўныя прыёмы выкладання мелодыі ў эстрадных ансамблях. Асноўныя прыёмы і прынцыпы выкладання гармоніі і іншых фактурных элементаў у эстрадных ансамблях. Пабудова акордавай, гамафонна-гарманічнай, поліфанічнай і іншых відаў фактур. Натуральныя, змененыя і змешаныя тэмбры. Узаемадзеянне тэмбраў.

Тэма 6. Віды эстрадных ансамбляў. Спалучэнне духавых, струнных інструментаў у эстрадных ансамблях

Віды эстрадных ансамбляў: джазавае трыа, квартэт, квінтэты, комба саставы, дыксіленд і інш. Спалучэнне двух, трох, чатырох, пяці і больш духавых інструментаў. Спалучэнне трохшасці струнных інструментаў. Арганізацыя гарманічнай вертыкалі (акорды tutti) і гарызанталі (кантрапункты, «запаўнен-

ні», «рыфы») у эстрадных ансамблях. Асаблівасці арганізацыі ансамблевай фактуры ў акампаменце.

*Тэма 7. Прынцыпы і прыёмы аранжыроўкі
музычных твораў*

Прынцыпы аранжыроўкі музычнага твора: адпаведнасць сродкаў выразнасці музычнаму вобразу, эканомія сродкаў выразнасці, размеркаванне сродкаў выразнасці ў адпаведнасці з будовай музычнай формы. Прыёмы аранжыроўкі: тэмбравая драматургія, выкарыстанне выразных магчымасцей рэгістраў, мадуляцый, рытміка-інтанацыйных комплексаў арыгінала, стварэнне дадатковых меладычных ліній (кантрапунктаў, «запаўненняў», «рыфаў») і інш.

**Раздзел III. Асаблівасці напісання фактурных элементаў
для асобных аркестравых груп**

*Тэма 8. Асаблівасці і спосабы напісання
розных фактурных элементаў для груп саксафонаў*

Унісонна-актаўнае, інтэрвальнае, акордавае і поліфанічнае выкладанне мелодыі ў групе саксафонаў. Выкладанне гармоніі ў групе саксафонаў. Магчымасці групы саксафонаў у функцыі акампаменту. Інтэрвальнае двухгалоссе ў функцыі акампаменту ў партыі саксафонаў. Асаблівасці выкарыстання саксафона-барытона.

*Тэма 9. Асаблівасці і спосабы напісання
розных фактурных элементаў для груп труб і трамбонаў*

Аранжыроўка мелодыі і акампаменту для труб і трамбонаў. Унісонныя, актаўныя, інтэрвальныя, акордавыя прынцыпы выкладання аркестравай фактуры ў групе труб і трамбонаў. Колькасны састаў групы труб і трамбонаў у аркестрах і ансамблях. Стылістычныя і жанравыя асаблівасці выкарыстання групы труб і трамбонаў.

*Тэма 10. Асаблівасці і спосабы напісання партый
для ўдарных інструментаў*

Прынцыпы і асаблівасці напісання партый ударнай устаноўкі, перкусіі, ударных інструментаў з вызначанай вышыняй

гуку і ўдарных інструментаў з невызначанай вышынёй гуку. Узаемадзеянне з інструментамі рытм-групы. Роля ўдарнай устаноўкі і перкусіі ў стварэнні «рыфа». Выкарыстанне інструментаў перкусіі ў асобных стылявых напрамках. Месца партыі перкусіі ў музычнай партытуры.

Тэма 11. Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў рытм-групы

Рытмічная формула акампанементу. Тэмбравыя характарыстыкі і тэхнічныя магчымасці інструментаў рытм-групы: бас-гітары, гітары, фартэпіяна і электронных клавійных інструментаў. Узаемадзеянне інструментаў рытм-групы паміж сабой. Функцыянальныя ролі інструментаў рытм-групы. Музычныя інструменты, якія эпизадычна выкарыстоўваюцца ў розных саставах эстрадных ансамбляў і аркестраў (кантрабас, туба, банджа, арфа і інш.).

Тэма 12. Асаблівасці і спосабы напісання розных фактурных элементаў для інструментаў струннай групы

Унісонна-актаўнае, інтэрвальнае, акордавае і поліфанічнае выкладанне мелодыі групай струнных інструментаў. Выкладанне гармоніі ў групе струнных інструментаў. Розныя спосабы спалучэння струнных інструментаў пры выкладанні гармоніі. Магчымасць перакрывавання партый паміж сабой. Стварэнне «свабоднай» зоны ўнутры групы для дасягнення рэльефнасці гучання поліфанічных элементаў. Раздзяленне партый «divisi», выключэнне партый, выкарыстанне няпоўнай групы для дасягнення мастацкіх задач.

Раздзел IV. Эстрадныя стылі, жанры, рытмы

Тэма 13. Разнавіднасці стыляў і стылявых напрамкаў у эстраднай музыцы

Стылістычная рознабаковасць у сучаснай эстраднай музыцы. Сувязь стыляў, стылявых напрамкаў і саставаў музычных ансамбляў. Сувязь эстрадных стыляў і стылявых напрамкаў з асноўнымі сучаснымі і традыцыйнымі формамі музыцыравання: фальклор, класіка, джаз, харавая музыка, авангард і інш.

Тэма 14. Традыцыйныя жанры і рытмы.

Джаз. Свінг. Балада

Асноўныя рытмічныя прынцыпы традыцыйных рытмаў (марша, вальса, полькі і інш.). Найбольш характэрныя варыянты сучаснай аранжыроўкі традыцыйных рытмаў. Характарыстыка джазавай музыкі. Традыцыйны джаз. Паняцце свінга. Характарыстыка свінга. Асноўныя рытмічныя малюнак свінга і яго мадыфікацыі. Магчымыя варыянты аранжыроўкі рытм-групы ў стылі традыцыйнага джаза. Прынцыпы аранжыроўкі для саставу дыксіленда.

Тэма 15. Блюз, рок-н-рол, бугі-вугі, блюз-рок, рытм-энд-блюз

Характарыстыка блюза. Гарманічная схема блюза. Форма блюза. Прынцып «пытанне – адказ» у блюзе. Спалучэнне блюзавага гукарада ў мелодыі і мажорнай гармоніі ў акампаменце. Выкарыстанне асаблівасцей блюза ў джазавай, эстраднай музыцы. Асноўныя рытмаформулы блюза і рок-н-рола. Характарыстыка бугі-вугі, блюз-рока, рытм-энд-блюза, іх рытмаформулы. Роднасць паняццяў і стылявое падабенства блюз-рока і рытм-энд-блюза.

Тэма 16. Жанры лацінаамерыканскай музыкі

Боса-нова, самба, танга, сальса, ча-ча-ча і іншыя жанры лацінаамерыканскай музыкі. Іх характэрныя рытмічныя асаблівасці. Інструменты, якія выкарыстоўваюцца ў гэтых жанрах. Магчымасць наяўнасці альбо адсутнасці ўдарнай устаноўкі як рытмічнай асновы акампаменту. Наяўнасць перкусіі. Распаўсюджанасць і разнавіднасці боса-новы ў сучаснай джазавай практыцы.

Тэма 17. Кантры. Рэгей

Характэрныя асаблівасці стылю кантры. Характэрныя асаблівасці стылю рэгей. Інструменты, якія выкарыстоўваюцца ў гэтых стылях. Прынцыпы аранжыроўкі. Магчымыя варыянты інтэрпрэтацыі стыляў эстраднымі ансамблямі і аркестрамі.

Тэма 18. Фанк. Дыска і сучасная танцавальная музыка

Характэрныя асаблівасці стылю фанк. Характэрныя асаблівасці стылю дыска. Інструменты, якія выкарыстоўваюцца ў гэ-

тых стылях. Асноўныя прынцыпы пабудовы рытмаформулы фанка і дыска. Сучасныя варыянты дыска і танцавальнай музыкі.

Тэма 19. Рок-музыка. Ф'южн.

Джаз-рок і рытмы камбінаваных стыляў

Стылявыя напрамкі рок-музыкі, іх характэрныя асаблівасці. Інструменты, якія выкарыстоўваюцца ў рок-музыцы. Камбінаванне стыляў як характэрная рыса музычнай творчасці апошніх дзесяцігоддзяў ХХ ст. Узаемадзеянне інструментаў рытм-групы паміж сабой у сучасных камбінаваных стылях. Характарыстыка стыляў ф'южн, джаз-рок. Інструменты, якія выкарыстоўваюцца ў гэтых стылях.

Раздел V. Аранжыроўка для малых, сярэдніх саставаў аркестраў і біг-бэнда

Тэма 20. Малыя і сярэднія саставы эстрадных аркестраў

Функцыі групы саксафонаў і групы медных духавых у малых і сярэдніх эстрадных аркестрах. Спалучэнне груп паміж сабой, спалучэнне саксафонаў і кларнетаў. Спалучэнне інструментаў эстраднага аркестра ў *tutti*. Саліруючыя інструменты. Асаблівасці арганізацыі аркестравай фактуры ў акампанеменце.

Тэма 21. Гісторыя біг-бэнда.

Стылістыка музыкі для біг-бэндаў

Гісторыя ўзнікнення першых біг-бэндаў. Пашырэнне саставу дыксіленда як пачатак фарміравання першых біг-бэндаў. Роля аркестраў Ф. Хендэрсана, Б. Гудмена, Д. Элінгтана, К. Бэйсі, Г. Мілера, Г. Гудвіна і іншых у станаўленні біг-бэнда. Стылістычныя асаблівасці свінга ў біг-бэндзе. Сучасная стылістыка ў музыцы для біг-бэндаў.

Тэма 22. Асаблівасці напісання партытур

для сучаснага біг-бэнда. Пабудова аркестравай вертыкалі ў партытуры для біг-бэнда

Парадак размяшчэння інструментаў у партытуры для біг-бэнда. Прынцыпы партытурнага аб'яднання груп. Асаблівасці аркестравай фактуры для біг-бэндаў. Прынцыпы камплементарнай рытмікі ва ўзаемадзеянні паміж групамі. Акустычныя

правілы пабудовы паўнагучнай гарманічнай вертыкалі. Вертыкаль у асобных групах і ў tutti.

Раздзел VI. Асаблівасці аранжыроўкі для эстрадна-сімфанічнага аркестра

Тэма 23. Спалучэнне двух, трох, чатырох (і больш) струнных смычковых інструментаў у эстрадным аркестры.

Струнны квартэт. Струнны аркестр

Двухгалосае, акордавае, актаўнае правядзенне тэм. Двух-, трох- і чатырохгалосая поліфанія. Паняцце струннага квартэта як жанру акадэмічнай музыкі, як музычнага ансамбля і як характэрнай тэмбравай афарбоўкі. Партытура для струннага квартэта. Выкарыстанне ў саставе эстраднага аркестра. Паняцце струннага аркестра як музычнага ансамбля і як характэрнай тэмбравай афарбоўкі. Партытура для струннага аркестра.

Тэма 24. Характарыстыка эстрадна-сімфанічнага аркестра

Эстрадна-джазавы інструментарый: саксафоны, медныя духавыя інструменты, струнныя смычковыя інструменты, ударныя, гітара, бас-гітара, клавійныя электронныя інструменты і інш. Асаблівасці выкарыстання струнных смычковых інструментаў як групы ў класічным і эстрадна-сімфанічным аркестры. Функцыянальныя магчымасці струнна-смычковай групы ў аркестры. Партытурны запіс струнна-смычковай групы. Састаў і характарыстыка груп эстрадна-сімфанічнага аркестра. Тэмбравыя, мастацка-вобразныя і стылістычныя магчымасці сучаснага эстрадна-сімфанічнага аркестра.

Тэма 25. Партытура для эстрадна-сімфанічнага аркестра.

Функцыі і тэмбравае спалучэнне груп эстрадна-сімфанічнага аркестра

Парадак размяшчэння інструментаў у партытуры для эстрадна-сімфанічнага аркестра. Прынцыпы партытурнага аб'яднання груп эстрадна-сімфанічнага аркестра. Функцыі груп у эстрадна-сімфанічным аркестры (сольная, акампануючая, рытмічная, гарманічная, кантрапунктавая і інш.). Паняцці чыстых і змешаных тэмбраў, тэмбравай сумяшчальнасці інструментаў эстрадна-сімфанічнага аркестра.

Тэма 26. Пытанні балансу: аркестравая вертыкаль

Акустычныя прынцыпы пабудовы аркестравай вертыкалі ў эстрадна-сімфанічным аркестры. Улік дынамічных асаблівасцей інструментаў у пабудове вертыкалі. Варыянты спалучэння розных груп і інструментаў паміж сабой. Акустычны баланс паміж групамі і інструментамі эстрадна-сімфанічнага аркестра.

Тэма 27. Асаблівасці аранжыроўкі папулярнай песні для эстрадна-сімфанічнага аркестра

Асаблівасці аранжыроўкі эстраднай песні для эстрадна-сімфанічнага аркестра. Выкладанне вакальнай партыі аркестравай групай ці сольным музычным інструментам. Выбар музыкальнага інструмента для выканання сола адпаведна дыяпазону і характару вакальнай мелодыі. Размяшчэнне партыі сольнага інструмента ў партытуры.

Раздзел VII. Асаблівасці аранжыроўкі акампанемента для эстрадна-сімфанічнага аркестра

Тэма 28. Вакальнае мастацтва. Асаблівасці выкарыстання розных вакальных саставаў у эстраднай музыцы і спосабы іх партытурнага запісу

Асноўныя галасы: бас, барытон, тэнор, альт, сапрана. Іх дыяпазоны, характарыстыкі рэгістраў. Спосабы партытурнага запісу розных відаў вакальных гуртоў (жаночага, мужчынскага, змешанага). Стылістычныя асаблівасці выкарыстання вакальнага гурта ў эстраднай музыцы: джазавыя, джаз-рокавыя, рок-, поп-гурты, вакальна-інструментальныя ансамблі. Партытура для вакальна-інструментальнага ансамбля. Выкарыстанне харавых саставаў у эстраднай музыцы. Партытура для хору і эстрадна-сімфанічнага аркестра. Асноўныя віды функцыянальнага выкарыстання бэк-вакалу: педалі і падгалоскі. Напісанне партыі бэк-вакалу ў аркестравай партытуры.

Тэма 29. Асаблівасці аранжыроўкі акампанемента для вакалу

Выбар танальнасці вакальнага твора. Стварэнне аблегчанага інструментальнага суправаджэння. Стварэнне «свабодных зон» у музычнай тканіне суправаджэння. Адпаведнасць гучання і

афарбоўкі інструментальнага акампанемента характару, жанравай скіраванасці і зместу літаратурнага тэксту аранжыруемага вакальнага твора. Суправаджэнне з дубліраваннем вакальнай партыі. Суправаджэнне без дубліравання вакальнай партыі. Камбінаванае ці змешанае суправаджэнне. Формы выкладання інструментальнага суправаджэння. Сціснутая і разгорнутая форма выкладання інструментальнага суправаджэння.

Тэма 30. Інструментальныя раздзелы вакальнага твора

Уступы. Віды ўступаў: тэматычныя, свабодныя, рытмагарманічныя, камбінаваныя. Інтэрлюдзі (звязкі). Эпізоды. Адпаведнасць эпизода характару, зместу і жанравай накіраванасці музычнага твора. Заключэнні. Віды заключэнняў (тэматычныя, свабодныя і інш.).

Раздзел VIII. Практычная аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў

Пытанне 31. Практычная аранжыроўка

Асноўны парадак выканання дзеянняў пры аранжыроўцы. Аналіз стылю і формы першакрыніцы. Стварэнне «рыфа» і формы. Аранжыроўка тэматычнага матэрыялу. Стварэнне дадатковых аркестравых ліній і фактурных элементаў. Аранжыроўка ў пройдзеных стылях. Аранжыроўка джазавага стандарту. Аранжыроўка папулярнай песні. Аранжыроўка песні беларускага ці замежнага кампазітара для саліста-вакаліста.

Пытанне 32. Практычнае пералажэнне музычнага твора

Асноўны парадак выканання пералажэння музычнага твора. Аналіз партытуры, дырэкцыёна першакрыніцы. Аналіз стылю і формы першакрыніцы. Пералажэнне асноўных тэматычных ліній. Пералажэнне дадатковых фактурных элементаў і ліній. Пералажэнне фартэпіянага твора для эстраднага інструментальнага саставу.

ИНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА**Літаратура***Асноўная*

1. *Браславский, Д. А.* Аранжировка для эстрадных ансамблей и оркестров / Д. А. Браславский. – М. : Музыка, 1974. – 392 с.
2. *Браславский, Д. А.* Аранжировка музыки для танцев / Д. А. Браславский. – М. : Сов. Россия, 1977. – 96 с.
3. *Браславский, Д. А.* Аранжировка сопровождения вокала для инструментальных ансамблей / Д. А. Браславский. – М. : Сов. Россия, 1983. – 77 с.
4. *Гаранян, Г. А.* Аранжировка для эстрадных и вокально-инструментальных ансамблей / Г. А. Гаранян. – М. : Музыка, 1986. – 224 с.
5. *Гаранян, Г. А.* Основы эстрадной и джазовой аранжировки / Г. А. Гаранян. – М. : Фонд Георгия Гараняна, 2010. – 252 с.
6. *Киянов, Б. П.* Руководство по инструментровке для эстрадных оркестров и ансамблей / Б. П. Киянов, С. И. Воскресенский. – Л. : Музыка, 1978. – 182 с.
7. *Кунин, Э.* Секреты ритмики в джазе, рок- и поп-музыке / Э. Кунин. – М. : Синкопа, 2001. – 56 с.
8. *Олеников, К. В.* Аранжировка / К. В. Олеников. – Ростов н/Д : Феникс, 2003. – 112 с.
9. *Саульский, Ю. С.* Аранжировка для биг-бэнда: методические заметки / Ю. С. Саульский. – М. : Композитор, 2001. – 128 с.
10. *Хэрли, Д.* Джаз-рок. Аранжировка для клавишных инструментов / Д. Хэрли. – М. : ГИД, 2002. – 56 с.
11. *Чулаки, М. И.* Инструменты симфонического оркестра / М. И. Чулаки. – М. : Музыка, 1983. – 172 с.

Дадатковая

1. *Агафонников, Н. Н.* Симфоническая партитура / Н. Н. Агафонников. – Л. : Музыка, 1981. – 196 с.
2. *Банщиков, Г.* Законы функциональной инструментровки / Г. Банщиков. – СПб. : Композитор, 1999. – 240 с.
3. *Дмитриев, Г. П.* Ударные инструменты: трактовка и современное состояние / Г. П. Дмитриев. – М. : Сов. композитор, 1991. – 136 с.
4. *Зряковский, Н. Н.* Общий курс инструментоведения / Н. Н. Зряковский. – М. : Музыка, 1976. – 480 с.

5. *Козлов, А.* Рок. Истоки и развитие / А. Козлов. – М. : Синкопа, 2001. – 192 с.
6. *Кузнецов, В. Г.* Работа с самодеятельными эстрадными оркестрами и ансамблями / В. Г. Кузнецов. – М. : Музыка, 1986. – 150 с.
7. *Левандо, П. П.* Хоровая фактура / П. П. Левандо. – Л. : Музыка, 1984. – 124 с.
8. *Мальтер, Л.* Таблицы по инструментоведению / Л. Мальтер. – М. : Музыка, 1965. – 65 с.
9. *Модр, А.* Музыкальные инструменты / А. Модр. – М., 1959.
10. *Пистон, У.* Оркестровка : пер. с англ. / У. Пистон. – М. : Сов. композитор, 1990. – 459 с.
11. *Порвенков, В. Г.* Акустика и настройка музыкальных инструментов / В. Г. Порвенков. – М. : Музыка, 1990. – 191 с.
12. *Римский-Корсаков, Н. А.* Основы оркестровки. Ч. 1 / Н. А. Римский-Корсаков. – М. : Музгиз, 1946. – 122 с.
13. *Римский-Корсаков, Н. А.* Основы оркестровки. Ч. 2 / Н. А. Римский-Корсаков. – М. : Музгиз, 1950. – 340 с.
14. *Симоненко, В. С.* Лексикон джаза / В. С. Симоненко. – Київ : Муз. Україна, 1981. – 112 с.
15. *Симоненко, В. С.* Мелодии джаза / В. С. Симоненко. – Київ : Муз. Україна, 1984. – 318 с.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў па вучэбнай дысцыпліне

Пры складанні заданняў самастойнай работы па вучэбнай дысцыпліне «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў» неабходна прадугледзець узрастанне іх складанасці: ад заданняў, якія фарміруюць дастатковыя веды па вывучаным вучэбным матэрыяле на ўзроўні пазнавання, да заданняў, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўзнаўлення, і далей да заданняў, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўжывання атрыманых ведаў.

Пры выкананні самастойнай работы студэнту неабходна асобную ўвагу звярнуць на дыяпазоны музычных інструментаў, іх тэхнічныя і выразныя магчымасці, асаблівасці фактуры музычных твораў.

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі

Для кантролю і самакантролю ведаў студэнтаў выкарыстоўваецца наступны дыягнастычны інструментарый:

- 1) вуснае апытанне;
- 2) творчыя заданні па аранжыроўцы;
- 3) творчыя заданні па пералажэнні музычных твораў для розных складаў аркестраў;
- 4) правядзенне тэхнічных залікаў;
- 5) кантрольныя заданні па аранжыроўцы дадзенай мелодыі;
- 6) залік або экзамен (у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам).

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

10 балаў – ставіцца за дасканалы выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў, бездакорны ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за сістэматызавання, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы, выдатны ўзровень культуры выканання творчых заданняў;

9 балаў – ставіцца за выдатнае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў, за высокі ўзровень валодання ўсім арсеналам вы-

разных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы, высокі ўзровень культуры выканання творчых заданняў;

8 балаў – ставіцца за добрае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў, за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, сістэматызаваныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, добры ўзровень культуры выканання заданняў;

7 балаў – ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў на сярэднім мастацкім узроўні, за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за сістэматызаваныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, добры ўзровень культуры выканання заданняў;

6 балаў – ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў на здавальняючым мастацкім узроўні, за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за дастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў;

5 балаў – ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў на здавальняючым мастацкім узроўні, за слабы ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, сярэдні ўзровень культуры выканання заданняў;

4 балы – ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў на нізкім мастацкім узроўні, за слабы ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, сярэдні ўзровень культуры выканання заданняў, лагічныя адказы на пытанні па курсе дысцыпліны, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

3 балы – ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў на нізкім мастацкім узроўні, за нізкі ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў;

2 балы – ставіцца за недастатковую колькасць патрабуемых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў, за нізкі ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за фрагментарныя веды па пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў;

1 бал – ставіцца за адсутнасць патрабуемых экзаменацыйных работ па аранжыроўцы і пералажэнні музычных твораў, за адмову ад адказу.

Вучэбнае выданне

АРАНЖЫРОЎКА І ПЕРАЛАЖЭННЕ МУЗЫЧНЫХ ТВОРАЎ

*Тыпавая вучэбная праграма па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках),
напрамкаў спецыяльнасці 1-17 03 01-01 Мастацтва эстрады
(інструментальная музыка),
1-17 03 01-02 Мастацтва эстрады (камп'ютарная музыка),
1-17 03 01-03 Мастацтва эстрады (спевы),
1-17 03 01-06 Мастацтва эстрады (прадзюсарства)*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар А. Д. Захарэвіч

Падпісана ў друк 2016. Фармат 60x84 ¹/₁₆.

Папера офісная. Рызаграфія.

Ум. друк. арк. 1,75. Ул.-выд. арк. 1,11. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

УА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.

ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.

Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.